

นวัตกรรม “ธนาคารนมแม่”

สาขานมแม่และอนามัยแม่และเด็ก

ประจำปีพุทธศักราช 2569

อสม.ทิพวรรณ แก้วเชื่อม
อสม. ดีเด่นระดับเขต
จังหวัดนครพนม

นวัตกรรม

สาขานมแม่และอนามัยแม่และเด็ก.....

1 ชื่อนวัตกรรม

ธนาคารนมแม่

2 ข้อมูลส่วนตัว

อสม. ทิพวรรณ แก้วเชื้อม

- เกิดวันที่ 31 มกราคม 2529
- ปัจจุบันอายุ 39 ปี
- ภูมิลำเนา จ.นครพนม
- ศาสนา พุทธ
- อาชีพหลัก เกษตรกรรม
- เป็น อสม. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 10 ปี

3 ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับการรก ในน้ำนมแม่มีสารอาหารที่ครบถ้วนและมีสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของร่างกายและสมองของการรก นมแม่ย่อยง่าย สะอาด ปราศจากเชื้อโรค มีอุณหภูมิ ที่พอเหมาะ การรกที่ได้รับนมแม่จะมีภูมิต้านทานต่อโรคต่างๆ ได้ดี เช่น โรคท้องร่วง โรคระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น

จากสถานการณ์ปัญหาการรกดื่มนมแม่ไม่ครบ 6 เดือน จำนวน 2 คน เพราะแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทางชมรมอาสาสมัครแม่จึงสำรวจหญิงตั้งครรภ์ในหมู่บ้านที่คลอดลูกเสร็จต้องออกไปทำงานต่างจังหวัดและให้การรกอยู่กับคุณตาคุณยายที่บ้าน ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 นี้พบว่าจำนวน 2 คน จึงทำให้เกิดนวัตกรรมนมแม่ขึ้น เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้ดื่มนมแม่อย่างน้อยให้ครบ 6 เดือน เพราะน้ำนมของแม่มีโปรตีนมากมายหลายชนิด และมีน้ำตาลชนิดพิเศษที่ให้ภูมิต้านทานกระตุ้นการเจริญเติบโตของอวัยวะต่างๆ ของการรกแรกเกิด และยังช่วยให้เซลล์ของอวัยวะเหล่านั้นพัฒนาอย่างเหมาะสม ดังนั้น น้ำนมของมารดาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อสุขภาพและพัฒนาการของเด็กแรกเกิด

สำหรับคุณแม่ที่ทำงานนอกบ้าน และไม่มีเวลาอยู่กับลูกได้ทั้งวัน แต่อยากจะให้นมลูกได้อย่างครบถ้วนตามที่คุณหมอแนะนำ คือให้ลูกดื่มนมแม่อย่างเดียวเป็นเวลา 6 เดือน หลังจากนั้นจึงให้ลูกดื่มนมแม่ร่วมกับอาหารประเภทอื่นจนกระทั่งลูกอายุ 6 ขวบจึงจะดีที่สุด แต่หลังคลอดคุณแม่บางคนอาจจะได้อยู่บ้านให้นมลูกเองในเวลาแค่ไม่กี่เดือน ก็จำเป็นต้องกลับไปทำงานและให้พี่เลี้ยงหรือญาติๆ เลี้ยงลูกน้อยแทนคุณแม่ ดังนั้น การปั๊มนมแม่เก็บเป็นสต็อกแช่แข็งไว้จึงเป็นทางออกที่ดีที่สุด เพื่อช่วยให้ลูกน้อยได้ดื่มนมที่คงคุณค่าทางโภชนาการได้ตามที่คุณแม่ต้องการ ซึ่งคุณแม่เองก็จำเป็นต้องสต็อknมไว้ในช่องแช่แข็งในตู้เย็นที่บ้าน

นวัตกรรม

สาขานมแม่และอนามัยแม่และเด็ก.....

4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทารกได้รับนมแม่ที่มีคุณภาพและได้รับประโยชน์จากนมแม่
2. เด็กทารกได้ดื่มนมแม่อย่างเดียวน้อย 6 เดือนและดื่มนมแม่ไปจนถึงอายุครบ 2 ปีควบคู่กับอาหารตามวัย

5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

หญิงหลังคลอด บ้านโนนสวาทหมู่ที่ 11 ตำบลหนองชน อำเภอนาทม จังหวัด นครพนม

2.ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

3.การดำเนินงาน

- 1.ประชุมและวางแผนในการจัดทำกิจกรรมนวัตกรรมการนาคานนมแม่
- 2.รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหญิงหลังคลอดบ้านโนนสวาท หมู่ที่ 11
- 3.เนื่องจากการเก็บนมแม่ต้องเก็บในตู้ที่มีระบบความเย็นที่เพียงพอ หรือมีพื้นที่จำกัดตู้เย็นใช้เช่นอย่างอื่นด้วย หญิงหลังคลอดที่มีความประสงค์ฝากนมแม่สามารถมาฝากนม มีระบบฝากถอนเหมือนธนาคาร มีสมุดธนาคารให้หญิงหลังคลอด และมีสมุดรับฝาก ถอน อีกเล่ม ในถุงนมจะมีรายละเอียด ชื่อ-สกุลของแม่ ถุงที่ วันที่ และเวลาเก็บ มีการแบ่งแยกชั้นการเก็บนมของแม่แต่ละคน และมีการระมัดระวังเรื่องการจ่ายนมของแม่

นวัตกรรม

สาขานมแม่และอนามัยแม่และเด็ก.....

6 ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงานนวัตกรรมธนาคารนมแม่ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2567 - กันยายน 2568 ดังต่อไปนี้

- ปี 2567 จำนวนหญิงหลังคลอด จำนวน 2 ราย เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2 ราย คิดเป็น ร้อยละ 100
- ปี 2568 จำนวนหญิงหลังคลอด จำนวน 1 ราย เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 1 ราย คิดเป็น ร้อยละ 100

ทำให้เด็กทารกได้ดื่มนมแม่อย่างเดียวน้อย 6 เดือนและดื่มนมแม่ไปจนถึงอายุครบ 2 ปีควบคู่กับอาหารตามวัย

ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568		
หญิง หลังคลอด (คน)	ผู้เข้าร่วม กิจกรรม (คน)	ร้อยละ	หญิงหลัง คลอด (คน)	ผู้เข้าร่วม กิจกรรม (คน)	ร้อยละ	หญิง หลังคลอด (คน)	ผู้เข้าร่วม กิจกรรม (คน)	ร้อยละ
1	0	0	2	2	100	1	1	100

7 ปัจจัยความสำเร็จ

หญิงหลังคลอดมีที่เก็บน้ำนมที่เพียงพอ เกิดจากความตั้งใจในการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุน ชุมชนมีความเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานนมแม่และอนามัยแม่และเด็ก โดยใช้หลัก “5 - 5 – 5 พาแม่และเด็กสุขภาพดี” ได้แก่

- 5 ภาคี คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองชน, อสม.อาสาสมัครแม่, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้นำชุมชน
- 5 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์
- 5 ส. คือ ส. สร้างความเชื่อมั่น, ส. สื่อสาร, ส. ส่งเสริม, ส. ใส่ใจ และส. ส่งต่อ

นวัตกรรม

สาขานมแม่และอนามัยแม่และเด็ก.....

8 โอกาสในการพัฒนา

1. เป็นต้นแบบในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอำเภอตากม จังหวัดนครพนม
2. ผลักดันงานนมแม่และอนามัยแม่และเด็ก เข้าสู่แผนสุขภาพชุมชน ของทุกหมู่บ้านในอำเภอตากม
3. พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครแม่ ครอบคลุมทั้งอำเภอ
4. พัฒนาแกนนำตรวจพัฒนาการเด็กให้เข้มแข็ง พัฒนาองค์ความรู้ อย่างต่อเนื่อง
5. พัฒนาคุณภาพนวัตกรรมงานนมแม่และอนามัยแม่และเด็กอย่างต่อเนื่อง
6. เผยแพร่นวัตกรรมสู่ ตำบล อำเภอ ทั้งจังหวัดนครพนม
7. ขยายกลยุทธ์ 5-5-5 พาแม่สุขภาพดี สู่ตำบล อำเภอ ทัวทั้งจังหวัดนครพนม
8. ผลักดันโรงเรียนพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย สู่ทุกหมู่บ้านในอำเภอตากม

